

LAKIALOITE 73/2012 vp

Laki vanhusasiavaltuutetusta

Eduskunnalle

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vanhusasiavaltuutetusta ikäihmisten aseman ja oikeuksien vahvistamiseksi yhteiskunnassa. Vanhusasiavaltuutetun tehtävän perustaminen tukee tulevan vanhuspalvelulain toteuttamista.

Vanhusasiavaltuutettu toimisi yhteistyössä muiden viranomaisten, asiantuntijoiden ja muiden vanhusten asemaa ja oikeuksia edistävien toimijoiden, kuten järjestöjen, kanssa. Vanhusasiavaltuutettu voisi tehdä vanhusten asemaa ja yhteiskunnassa esiintyviä epäkohtia koskevia aloitteita. Muina vaikuttamiskeinoina valtuutettu käyttäisi ensisijassa suosituksia, ohjeita ja neuvoja.

Vanhusasiavaltuutettu olisi toimissaan riippumaton, ja hänellä olisi käytettävissään laaja asiantuntemus eri hallinnonaloilta. Valtuutetulla

olisi oma toimisto. Vanhusasiavaltuutettu ja vanhusasiavaltuutetun toimisto toimisivat sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä.

Vanhusasiavaltuutetun lisäksi toimistossa olisi tarpeellinen määrä esittelijöinä toimivia virkamiehiä ja muuta henkilökuntaa.

Valtuutetun tueksi perustettaisiin laaja-alainen erilaista asiantuntemusta edustava neuvottelukunta, jossa myös kansalaisjärjestöillä olisi vahva edustus.

Laki vanhusasiavaltuutetusta esitetään tulemaan voimaan samaan aikaan vanhuspalvelulain kanssa 1.7.2013.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vanhusasiavaltuutetusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala

Vanhusten aseman ja oikeuksien huomioon ottamisen varmistamiseksi lainsäädännössä ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa on sosiaa-

li- ja terveysministeriön yhteydessä vanhusasiavaltuutettu.

Vanhusasiavaltuutetun kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Tehtävät

Vanhusasiavaltuutetun tehtävänä on yhteistyössä muiden viranomaisten sekä toimialansa järjestöjen ja vastaavien muiden toimijoiden kanssa edistää ikäihmisten edun ja oikeuksien toteutumista.

Tehtävässään vanhusasiavaltuutetun tulee:

1) arvioida vanhusten edun ja oikeuksien toteutumista ja seurata vanhusten ja ikääntyneiden elinolosuhteita;

2) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikäihmisten hyvinvointiin;

3) aloittein, neuvoin ja ohjein kehittää yhteiskunnallista päätöksentekoa ikäihmistä koskevissa asioissa ja edistää vanhuksen edun toteutumista yhteiskunnassa;

4) pitää yhteyksiä vanhuksiin ja ikääntyneisiin ihmisiin ja välittää heiltä saamaansa tietoa päätöksentekoon;

5) kehittää yhteistyömuotoja eri toimijoiden välille; sekä

6) välittää ikäihmisiä koskevaa tietoa ikäihmisille, heidän parissaan työskenteleville, viranomaisille sekä muulle väestölle.

3 §

Toimintakertomus ja toimintasuunnitelma

Vanhusasiavaltuutetun on vuosittain annettava valtioneuvostolle kertomus toimialaltaan sekä laadittava toimintasuunnitelma.

Toimintakertomuksesta ja toimintasuunnitelmasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Neuvottelukunta

Vanhusten aseman ja oikeuksien sekä niitä koskevan viranomaisten yhteistyön edistämistä varten vanhusasiavaltuutetun apuna toimii neuvottelukunta, jonka asettamisesta ja kokoonpanosta, tehtävistä sekä työskentelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Toimisto

Vanhusasiavaltuutetulla on toimisto. Toimistossa on talousarvion rajoissa tarpeellinen määrä esittelijöinä toimivia virkamiehiä ja muuta henkilökuntaa.

6 §

Oikeus saada tietoja

Vanhusasiavaltuutetulla on oikeus saada muilta viranomaisilta maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisia tietoja, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu.

7 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2012

Anu Vehviläinen /kesk
Juha Rehula /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Mikko Savola /kesk
Annika Saarikko /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Markus Lohi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Juha Sipilä /kesk
Simo Rundgren /kesk

Lasse Hautala /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Elsi Katainen /kesk
Markku Rossi /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Ari Torniainen /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Tapani Tölli /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Sirikka-Liisa Anttila /kesk
Esko Kiviranta /kesk